

Posudek vedoucího bakalářské práce

Tomáš Löbl: Užívání anglicismů v Hospodářských novinách po roce 1989

(FHS UK, Praha 2014)

Při zpracování titulního tématu postupoval autor tak, že sledoval výskyt anglických přejímek ve dvou obdobích (HN roč. 1991-1993 a roč. 2012-2013), z každého období však prozkoumal pouze 5 čísel. Miniaturní rozměry zkoumaného vzorku mají pochopitelně vážné důsledky: radikálně se tak snižuje průkaznost veškerých zjištění, jakož i platnost závěrů odtud vyvoditelných (enormní roli zde nutně hraje faktor náhody).

Nejasně je formulován cíl, resp. záměr práce (s. 2-3). Autor uvádí, že chce „poskytnout pohled na problematiku anglicismů v těchto novinách. Budu konstatovat, do jaké míry se v nich anglicismy vyskytují.“ Přitom prý bude vycházet ze základní otázky, „zda docházelo k užívání anglických výrazů v období po Sametové revoluci méně často než v současnosti“. Na tuto otázku se sice nabízí předem očekávatelná odpověď, nešťastná je však autorova formulace, že se „snaží ukázat, že v člancích z doby současné je patrný častější výběr anglicismů“. Vypadá to pak, jako by měl výsledek výzkumu dokumentovat předem pojatou tezi. Takto formulovaný záměr práce se na s. 3 s nepatrnými obměnami opakuje celkem třikrát.

Z nalezených anglicismů podrobuje autor bližšímu zkoumání celkem 15 výrazů. Nejasná jsou kritéria jejich výběru. Má to být „jejich stylové zaměření a sémantická hodnota“ (3). Na s. 5 autor píše: „Vybral jsem ty výrazy, které se ve výzkumu vyskytovaly častěji [?] a které považuji každé samo za sebe svým způsobem užívání za specifické [sic] ... Při výběru anglicismů jsem bral v potaz stylové zařazení jednotlivých výrazů. Každé vybrané slovo má své specifické sémantické zařazení. Kriteříem výběru tak je jejich sémantická hodnota.“ – Tyto formulace by měl autor při obhajobě objasnit.

Zcela neuspokojivě je vypracována kapitola „Úvod do problematiky“, s oddíly Publicistický styl, Neologismy a Anglicismy (s. 10-13). Z větší části je sestavena z rozsáhlejších citátů z použité literatury (především Junková a Daneš), protože však autor neužívá uvozovek, není leckdy zřejmé, kde vlastně citát končí, jde-li skutečně o citát, nebo jen o autorovu parafrázi, či zda případná inkoherence textu padá na vrub citovaného pramene nebo autora posuzované práce.

Jádrem celé práce je oddíl „Vybrané anglicismy“ (s. 13-76), kde autor zkoumá význam jednotlivých výrazů v různých tvarech a funkcích, jimiž vstupují do konkrétních větných souvislostí, sleduje jejich stylové zařazení a také případné korespondence s domácími protějšky. Zjistil tak o konkrétních výskytech vybraných anglicismů, co se na malé ploše zjistit dalo. Po této stránce má předložená práce jistou hodnotu, limitovanou arci rozsahem zkoumaného materiálu (negativně se tu projevuje nedostatek jiných zdrojů, totiž striktní omezení na vzorek z HN). I tady se však autorovi občas stane, že dokladovou větu interpretuje zmatečně (např. s. 46, heslo „manažer“). Porůznu se vyskytují některé terminologické nepřesnosti nebo nejasné formulace (např. „Významově lze slovo zařadit spíše do konkrétnějšího úzu než do obecného.“ – 79). Zbytečné a metodologicky sporné je vyhledávání potenciálních domácích ekvivalentů v člancích, kde se zkoumaný anglicismus nevyskytuje (od registrace jazykových faktů se tak otvírá cesta k pouhým dohadům,

předpokladům a více či méně oprávněným dedukcím). – Přínosné jsou naproti tomu důkladné rešerše slovníkové, které autor u jednotlivých výrazů provádí.

Závěrečný oddíl „Výsledky výzkumu“ představuje stručné shrnutí průběžně učiněných nálezů.

Práce je koncepčně a metodologicky slabá, nicméně k obhajobě je možno ji doporučit. Navrhoval bych pro ni (za předpokladu zdařilé obhajoby) hodnocení v pásmu **dobře**.

V Praze 15. 6. 2014

Karel Palek, prom. fil.